

3.1 KVEN BESTEMMER OVER KROPPEN DIN?

FIRE HJØRNE

MÅL

- Å utvikle evne til å reflektere over sjølvråderetten til eigen kropp.
- Elevane får trening i å gjere kompetente val om sjølvråderett og grensesetjing.
- Elevane reflekterer over at det er fleire handlingsalternativ og fleire moglege konsekvensar av ulike handlingar.

MÅLGRUPPE

5.–7. trinn

FAGLEG RELEVANS

Samfunnsfag

TID OG MATERIELL

TID

Cirka 30 minutt, alt etter om de vel å jobbe med eitt eller fleire dilemma.

MATERIELL

Ingen

FORKLARING

Før ein byrjar på øvinga, må alle elevane får ei innføring i arbeidsformen. Dei skal vite at øvinga handlar om å ta stilling – òg sjølv om ein er i tvil, målet er ikkje å bli samde – men å undersøkje ulike standpunkt og at ein ikkje skal kommentere vurderingane til kvarandre.

Undervisaren presenterer elevane for eit spørsmål som inneber eit dilemma, og fire moglege løysingar som dei skal ta stilling til. Kvart hjørne av klasserommet representerer eit svaralternativ. Hjørnet blir merka med ein bokstav eller eit tal, eller ved at undervisaren stiller seg der når svaralternativet blir lese opp. Når alle svara er lesne opp, plasserer elevane seg i det hjørnet som dei synest beskriv det beste svaralternativet.

Hjørnet «Andre alternativ» skal brukast av elevane som ikkje synest at dei tre andre svara er gode. Når alle har plassert seg i eit hjørne, kan øvinga halde fram på to måtar:

1. Undervisaren går til kvart hjørne og spør om det er nokon som vil fortelje kvifor dei synest dette er det beste svaret. Fordelen med denne framgangsmåten er at elevane ikkje blir pressa til å svare om dei ikkje har lyst til å argumentere for standpunktene. Elevane blir òg spurde om dei ser nokre ulemper med løysinga dei har valt.
2. Undervisaren ber elevane i kvart hjørne snakke saman i mindre grupper på to–tre personar før dei skal argumentere for standpunktet overfor resten av klassen. Fordelen med dette kan vere at ein først øver seg i å argumentere overfor «likesinna».

Når ein har høyrte argumenta frå alle dei fire hjørna, spør undervisaren om det er nokre av elevane som har skifta meining etter å ha høyrte dei andre svara? Om det er det, får dei lov til å flytte seg til eit anna hjørne – og eventuelt fortelje om kva det var som fekk dei til å skifte meining.

TIPS TIL UNDERVISAREN

Om eit hjørne står heilt tomt, kan elevane diskutere kvifor dei trur at ingen har plassert seg der. Om elevane deler seg veldig ulikt i hjørna, er det viktig at undervisaren prøver å vere positivt merksam på dei elevane som er i mindretal. Om det berre står éin elev i eit hjørne, stiller undervisaren seg der og leier øvinga derifrå.

Framhald på neste side ...

3.1 KVEN BESTEMMER OVER KROPPEN DIN?

FIRE HJØRNE

... framhald frå førre sida

DILEMMA 1:

Katrine skal i selskap med foreldra sine. Når foreldra hennar ser kva ho har teke på seg, blir dei sure fordi dei ikkje likar kleda. Dei seier at ho skal bytte dei. Kva kan Katrine gjere?

1. Katrine kangjere som mora og faren hennar seier.
2. Katrine kan insistere på sjølv å få avgjere kva slags klede ho skal bruke.
3. Katrine kan prøve å snakke med foreldra sine om det.
4. Andre alternativ.

DILEMMA 2:

Mats har eit problem. Det er ikkje lås på badedøra heime, og når Mats dusjar, kjem mora og storesøstera hans berre brasande inn utan å banke på eller spørje om lov. Mats synest det er veldig ekkelt, og han veit ikkje kva han skal gjere.

1. Mats kan sørgje for å få sett ein lås på døra.
2. Mats kan akseptere situasjonen – at andre kjem inn på badet når han er der.
3. Mats kan snakke med heile familien om det.
4. Andre alternativ.

DILEMMA 3:

Malik og Marie er gode venner, men no veit ikkje Malik kva han skal gjere. Dei siste par gongene han har vore saman med Marie, har ho prøvd å kysse han. Malik har ikkje lyst til det, men han har heller ikkje lyst til å såre Marie ved å seie nei. Kva kan han gjere?

1. Malik kan fortelje Marie at han ikkje har lyst til å kysse med henne.
2. Malik kan late som ingenting og håpe at Marie ikkje skal kysse han.
3. Malik kan la Marie få lov til å kysse han.
4. Andre alternativ.

DILEMMA 4:

Anders, Tarek og Freddy er gode venner. Ein dag drog Freddy ned buksa på Anders, medan Tarek tok eit bilete. Biletet vart sendt vidare til andre på skulen som «dagens rumpe», men utan at Anders visste noko om det. No er det mange som snakkar om biletet, og Tarek og Freddy er redde for kva Anders vil seie om han får vite at dei har sendt biletet til andre. Kva bør Tarek og Freddy gjere?

1. Dei bør fortelje andre at dei ikkje skal spreie biletet vidare, og at dei ikkje skal fortelje noko til Anders.
2. Dei bør fortelje det til Anders, slik at han veit om det.
3. Dei skal ikkje gjere noko og heller håpe at det heile blir fort gløymt.
4. Andre alternativ.

